

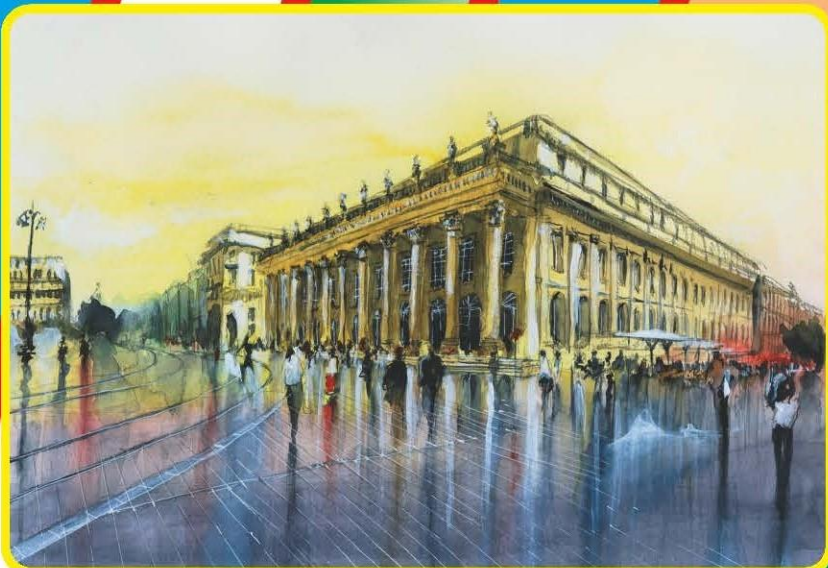

МУРАДЛИМ

ХЭМ

ЎЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИЎ

Илмий-методикалык журнал № 3/2

Нөкис - 2021

МУГАЛЛИМ ХЭМ ҮЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРҮҮ

ISSN 2181-7138

№ 3/2 2021 жыл

Илимий-методикалық журнал

Редактор:

А. Тилегенов

Редколлегия ағзалары:

Мақсет АЙЫМБЕТОВ
Нағмет АЙЫМБЕТОВ
Кеңесбай АЛЛАМБЕРГЕНОВ
Дилшодхўжа АЙТБАЕВ
Өсербай ӨЛЕҰОВ
Асқар ДЖУМАШЕВ
Кеңесбай ДАУЛЕТЯРОВ
Гүлнара ЖУМАШЕВА
Батырбек КАИПБЕРГЕНОВ
Амангелди КАМАЛОВ
Сарсен КАЗАХБАЕВ
Гулмира КАРЛЫБАЕВА
Сабит НУРЖАНОВ
Уролбой МИРСАНОВ
Арзы ПАЗЫЛОВ
Зухра СЕИТОВА
Айдын СУЛТАНОВА
Тажибай УТЕБАЕВ
Ризамат ШОДИЕВ
Ойбахор ШАМИЕВА
Бекзод ХОДЖАЕВ
Дўстназар ХИММАТАЛИЕВ
Гулрухсор ЭРГАШЕВА

Шөлкемлестиріушілер:

Қарақалпақстан Республикасы
Халық билимлендириу
Министрлиги, ӨЗПИИИ
Қарақалпақстан филиалы

Өзбекстан Республикасы
Министрлер Кабинети
жанындағы Жоқарғы
Аттестация Комиссиясы
Президиумының 25.10.2007
жыл (№138) қарары менен
дизимге алынды

Қарақалпақстан Баспа сөз хэм
хабар агентлиги тәрәпинен
2007-жылы 14-февральдан дизимге
алынды №01-044-санлы гууалық
берилген.

Мәнзил: Нөкис қаласы,
Ерназар Алакөз көшеси №54
Тел.: 224-23-00
e-mail: uzniipnkkf@umail.uz,
mugallim-pednauk@umail.uz
www.mugallim-uzliksiz-bilim.uz

Журналға келген мақалаларға жууан қайтарылмайды, журналда жарияланған мақалалардан алынған узиндилер «Мугаллим хэм узликсиз билимлендириу» журналынан алынды, деп көрсетилуи шәрт. Журналға 5-6 бет көлеминдеги материаллар еки интервалда TIMES NEW ROMAN шрифтинде электрон версиясы менен бирге қабыл етиледі. Мақалада келтирилген мағлұматларға автор жууанкер.

МАЗМУНЫ

ПЕДАГОГИКА, ПСИХОЛОГИЯ, ТАСВИРИЙ САНЪАТ

Ҳожиёв Р. Б., Норбоева Д.О. Ёшлар ижтимоий фаоллигини ривожлантириш концепциялари	4
Ismatov U.Sh. Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarini turli grafik materiallarda ishlashga o'rgatish (tempera bo'yog'i misolida)	12
Berdiyev O. Tasviriy san'at va chizmachilik darslarida o'quvchilar duch keladigan ayrim masalalarning amaliy faoliyatdagi yechimlari	15
Baymetov B.B., Xamroqulova M. Talabalarni boshshaklini tasvirlashga o'rgatishda konstruktiv qurilish qonuniyatlaridan foydalanish texnologiyalari	18
Abduxamidov S.M., Shadiyev A.Ya. Sog'lom turmush tarzini shakllantirishda jismoniy tarbiya va sportning bugungi kundagi o'rni	22
Ismatov U.Sh. Rangtasvir mashg'ulotlarida maishiy janrning ifodalanishi	25
Марасулова И.М., Зулфиев Р.Н. Ўқувчилар таълим-тарбияси жараёнида тасвирий санъат ўқитувчисининг ўрни	28
Абдуллаева Г.С. Формирование ключевых компетенций у студентов с особыми образовательными потребностями через применение ИКТ	31
Мухитдинова М.С. Нуткида оғир нуқсонли болалар билан коррекцион-ривожлантирувчи ишларни олиб боришда мусика машгулотларининг имкониятлари	35
Султанов Х.Э., Марасулова И.М., Юнусова К.Х. Педагогик инновацион кластери: Чирчиқ тажрибасининг илк натижалари	37
Султанов Х.Э., Махмудов М.Ж. Ўқувчиларни тасвирий санъат фанига кизиқтиришдаги ўқитувчининг маъсулияти	42
Қаюмов Х. А., Ко'киев В. В. Quruvchi muhandislarni tayyorlashda muhandislik grafikasi ta'limini kompyuter texnologiyasi bilan integratsiyalash	46
Махмудова М.Т. Развитие музыкальной тематики и ее актуальность в изобразительном искусстве Узбекистана	48
Марасулова И. М. Эстетическое воспитание молодежи для общества	52
Sobirov S. T. Bolalar uchun nashrlarda illyustratsiyalarning vazifalari	54
Sobirov S. T. Talabalarda yuksak axloq, kasbga sadoqat kabi insoniy fazilatlarini shakllantirish va ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini oshirishda to'garaklarning o'rni	59
Муратов Х. Х. Ўқув жараёнида мустақил таълимни ташкил этиш ва бошқаришнинг долзарблиги	61
Атаханова С.О. Масофали ўқитиш технологиясининг чизмачиликни ўқитишдаги амалий аҳамияти	65
Атаханова С.О. Чизмачилик фани бўйича ўқувчиларнинг билиш фаолиятини фаоллаштиришда муаммолар таълим технологиясидан фойдаланиш омиллари	69
Султанов Х.Э. Таълим муассасалари ҳамкорлигининг кластерли моделини ташкил этиш	73
Ко'киев В.В. Yordanchi proyeksiyalash usulidan foydalanib yaqqol tasvir qurish	76
Махмудова М.Т. Влияние музыки на изобразительного искусства	81
Махмудова М.Т. Роль и значение музыки в воссоздании изображения	85
Ко'киев В. В., Mahmudov M. J. Ijodkorlikni rivojlantirish chizama geometriya fani misolida	88
Ко'киев В. В., Qozoqboyeva D. T. Yordamchi proyeksiyalash usuli orqali yechiladigan masalalar	91

Jumayev I.O. Chizmalarni AutoCAD dasturida chizishda dasturning mavjud murakkabliklarini qo'lda chizishga moslashtirish (o'rgatish) usullari	94
Jumayev I.O. Muhandislik grafikasi fanlarida uch o'lchamli fazoni Auto CAD dasturidan foydalanib qo'llash usullari va ahamiyati	99
Xalimov M., Bekqulov Q. Chizmachilik fanini o'qitishda interaktiv metodlarni qo'llash zaruriyati	102
Bekqulov Q.Sh. O'quvchilar yo'l qo'yadigan tipik xatolarni tizimga solish va prognoz qilish oldini olish choralari	105
Bekqulov Q.Sh., To'laganova H. Muhandislik grafikasi fanlarida talabalar chizma bajarishda yo'l qo'yadigan tipik xatolar	107
Bekqulov Q.Sh., To'laganova H. Chizmachilik fanidan o'quvchilarning fazoviy tasavvurini oshirishda tugallanmagan chizmalardan foydalanish	111
Bekqulov Q.Sh., Boizaqova Sh.A. Muhandislik grafikasi fanlarini boshqa fanlar bilan bog'liqligi	113
Boizaqova Sh.A., Bekqulov Q.Sh. Ko'rinishlar mavzusini tushuntrishda detal modelini o'ziga qarab o'rganishning ahamiyati	117
Анкабаев Р. Т. Тасвирий саънатда машгулотларида иллюстрация ўргатишнинг аҳамияти	120
Бахриев И.С. Бўлажак тасвирий саънат ўқитувчиларини касбий тайёрлашда композиция фанининг назарий асослари	122
Атажанова Р. Р. Возможности уроков изобразительного искусства в развитии творческих способностей младших школьников	126
Бахриев И.С. Бўлажак тасвирий саънат ўқитувчиларини касбий тайёрлашда композиция фанини ўқитилишининг амалиётдаги ҳолатини ўрганиш	128
Xalimov M. Chizmachilik fanini o'qitishda interaktiv metodlarni qo'llash zaruriyati	133
Achilov N. N. AutoCAD dasturi yordamida talabalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish yaqqol tasvirlarni bajarish asosida	136
Анкабаев Р.Т., Миржалилов М. Б. Тасвирий саънатда машгулотларида миниатюрани ранг тасвирини ўргатишнинг аҳамияти	141
Achilov N. N. Ko'rgazmali qurollardan foydalangan holda talabalarda ijodiy qobiliyat va dars samaradorligini oshirish yo'llari	145
Saydaliyev S.S., Nig'manov B.V., Achilov N.N. Arxitekturada inson va fazo	149
Ҳоҷиев Р. Б. Норбоева Д.О. Ёшларнинг ижтимоий қатлам сифатида мавжудлигининг онтологик асоси	155

sadoqat kabi ijobiy fazilatlarini shakllandi. Bu faqat bitta talabanning bir yo'nalishdagi natijalari, barcha to'garaklarda erishilgan natijalar salmog'i juda yuqori.

Umuman olganda ta'lim klasteri bo'yicha Chirchiq tajribasi tarkibidagi Tasviriy san'at kafedrasida tashkil etilgan bunday to'garaklar faoliyatini boshqa OTMLar va maktablarda joriy etish sifatli ta'lim-tarbiya berish samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega bo'ladi deb o'ylaymiz.

Adabiyotlar:

1. "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimida yoshlar bilan ishlash, ularda yuksak axloq, kasbga sadoqat kabi insoniy fazilatlarini shakllantirish va ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini oshirish KONSEPSIYASI".
 2. Sobirov S.T. "Tasviriy san'at faning o'quvchilarni estetik jihatdan tarbiyalashdagi o'rni". «Science and Education» Scientific Journal. ISSN 2181-0842. VOLUME 1, ISSUE 9. DECEMBER 2020. P. 421-427.
 3. Султанов Х.Э, Собиров С.Т, Худайназарова Ў, Анкабоев Р. "Ёш мусаввир тўғараги". Услубий қўлланма, Низомий номидаги ТДПУ, Тошкент 2016.
 4. Sobirov S.T. "O'quvchilarning ijodiy jarayonini tashkil etishda to'garaklarning o'rni". Xalq ta'limi ilmiy-metodik jurnali – 2015 yil № 5.79-82 b.
 5. Sultanov X. E, Donasheva O'. To'garak mashg'ulotlarida ko'rish xotirasini rivojlantirishga doir mashqlar o'tkazish. "Xalq ta'limi" ilmiy-metodik jurnal Toshkent -2012 y./4
 6. Sobirov S.T, Sayfiyeva N.R. "O'quvchilarni estetik jihatdan tarbiyalashda tasviriy san'at faning va o'qituvchining o'rni". "Maktab va hayot" ilmiy metodik jurnal. MAXSUS SON №2. ISSN 2010-5460. 459-464 b. 2020 yil dekabr.
 7. Sultanov Kh.E. Innovation technology clusters use of technology in illustration / International Journal of Psychosocial Rehabilitation, Vol. 24, Issue 04, 2020: ISSN: 1475-7192. P. 3871-3879;
 8. Sultanov Khaytboy Eralievich, Marasulova Izzat Mukhamatsultonovna, Bakhriev Ilkhomjon Saidazimovich and Ankabaev Rahim Turgunovich. The Need for Creation of a Cluster of Pedagogical Innovations in the System of Continuous Education /International Journal of Psychosocial Rehabilitation, Vol. 24, Issue 05, 2020 ISSN: 1475-7192// том 1, №5. -ст. 6586-6591.
1. www.cspi.uz
 2. www.tdpu.uz
 3. www.pedagog.uz
 4. www.Ziyonet.uz
 5. www.edu.uz

РЕЗЮМЕ

Maqolada ta'lim klasterining Chirchiq tajribasi, Tasviriy san'at kafedrasida tashkil etilgan to'garaklar va mini to'garaklar faoliyati yoritib berilgan hamda talaba-yoshlarning mafkuraviy immunitetini mustaxkamlash, ularda yuksak axloq, kasbga sadoqat kabi insoniy fazilatlarini shakllantirishdagi ahamiyatiga haqida gap boradi.

РЕЗЮМЕ

В статье описывается Чирчикский опыт образовательного кластера, деятельность научных и творческих кружков и мини-кружков, организованных на кафедре Изобразительное искусство, а также важность укрепления идеологического иммунитета студентов, формирования таких человеческих качеств, как нравственность, профессионализм.

SUMMARY

The article describes the Chirchiq experience of the educational cluster, the activities of clubs and mini-clubs organized at the Department of Fine Arts, as well as the importance of strengthening the ideological immunity of students, the formation of such human qualities as morality and professionalism.

ЎҚУВ ЖАРАЁНИДА МУСТАҚИЛ ТАЪЛИМНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ВА БОШҚАРИШНИНГ ДОЛЗАРБЛИГИ

Муратов Х. Х.

ТВЧДПИ Тасвирий санъат кафедрасида доцент в.б.

Таянч сўзлар: кредит-модул, мустақил таълим, ахборот технология, дастурий таъминот, интеграция, компетенсия.

Ключевые слова: кредитный модуль, самостоятельное обучение, информационные технологии, программное обеспечение, интеграция, компетенции.

Key words: credit module, independent study, information technology, software, integration, competence.

Ўзбекистон таълим тизимида бугунга келиб таълимнинг халқаро стандартларига мослашиши, жаҳон бозорларига ёш авлод интелектини, илм маърифатини олиб чиқиши, дунёнинг нуфузли олийгоҳлари рейтингларига миллий олий таълим муассасаларимизнинг кириши учун кенг қўламли давлат сиёсати даражасидаги ислохотлар бошланди. Буларнинг исботи сифатида Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида» 2019 йил 8 октябрдаги ПФ-5847-сон ҳамда «2017—2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини «Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили»да амалга оширишга оид давлат дастури тўғрисида» 2020 йил 2 мартдаги ПФ-5953-сон фармони, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Олий таълим муассасаларида таълим жараёнини ташкил этиш билан боғлиқ тизимни такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 2020 йил 31 декабрдаги 824-сонли қарори, хорижий олий таълим муассасаларининг юртимизда фаолият бошлаши, 2020-2021 ўқув йилида кўплаб олий таълим муассасаларида ўқитишнинг кредит-модул тизимига ўтишларини кўрсатишимиз мумкин.

Ахборот технологияларнинг ривожланиши, ахборот оқимининг кенглиги, барча соҳаларда илм маърифатнинг кескин суръатлар билан инқилобий ўзгаришлари таълим тизимида мослашишлари, янгиликларни соҳага олиб кириш ва амалиётга жорий этиб боришни талаб этмоқда.

Ўзгаришлар таълим олувчилардан мустақил изланишларни талаб этади. Ўқитишнинг кредит-модул тизими талабаларни замон талабларига рақобатбардош мутахассис қилиб етиштиришда муҳим аҳамиятга эга бўлиб, у таълим жараёнини мустақил билим олиш асосида, янгича кўринишларда ташкил қилишга ундайди. Бу эса ўз навбатида ҳар бир фан бўйича мавжуд маълумотларни мустақил пухта эгаллаш, эгаллаган билим, кўникма ва малакаларни амалиётда мустақил қўллаш олиш, ўз мутахассислиги бўйича малакасини мунтазам ошириб бориш, ўз соҳаси бўйича дунё микросидаги янгиликлардан доимо хабардор бўлиш ва улардан ўз фаолияти давомида фойдалана олиш, инновацион фаолият олиб бориш, бунда масофавий таълим технологияларидан мустақил ҳолда самарали фойдаланишни талаб қилади.

Кредит-модул ўқитиш тизими ўқув жараёнининг куйидаги шаклларида ташкил топади:

- аудитория машғулоти – маъруза, назарий, амалий, семинар, лаборатория машғулоти, ўқув (клиник) амалиёти;
- аудиториядан ташқари машғулоти – илмий кутубхонада ишлаш, мустақил ишлар, индивидуал маслаҳатлар, клиник вазибалар, ишлаб чиқариш (малака) амалиёти, курс иши, битирув малакавий иши, таълим олувчиларнинг илмий анжуманларда қатнашиши, магистратура мутахассисликларида илмий фаолият турлари ва бошқалар.

Агар кредит-модул тизими тўғри ва тўлиқлигича жорий этилса, у мамлакатимиз олий таълим тизимига жуда катта ижобий хусусиятларни олиб кириши мумкин. Жумладан, у мамлакатимиз олий таълим тизимига таълимнинг жаҳон тан олган мукамал ўлчов бирлигининг олиб кирилиши, ОТМлар ўқув дастурларида мувозанат ва меъёр пайдо бўлиши, ОТМларда ўқиб жараёнининг шаффоф тарзда ташкил этилиши, ўқув дастурлари иқтисодиёт, меҳнат бозори ва талабалар эҳтиёжлари асосида шаклланиши, дарслар-

нинг сифати яхшиланиши ва ниҳоят ҳар бир талаба, маълум маънода ўзининг мустақил ўқув дастурига эга бўлишига хизмат қилади .

Кредит-модул тизимининг яна бир ўзига хос хусусияти мустақил таълимга алоҳида эътибор қаратилганидир. Мустақил таълим - олий таълим муассасаси талабаларида педагог раҳбарлиги ва назорати остида ўқув ҳамда мутахассислик фанлари бўйича маъруза, семинар ва амалий машғулотларида эгаллаган билим, кўникма ва малакаларни мустақамлаш, бойитиш, улар томонидан янги билим, кўникма ва малакаларни мустақил ўзлаштирилишини таъминлаш, уларни касбий фаолиятни мустақил ташкил эта олишга тайёрлашга йўналтирилган таълимдир.

Бу турдаги таълим талабалар томонидан ўқув, мутахассислик фанлари асосларини чуқур эгаллаш, уларда топшириқларга ижодий ёндашиш, мустақил фикрлаш, ўз билимларини изчил ошириб боришга интилиш, адабиётлардан кенг, самарали фойдаланиш борасидаги кўникма, малакаларни ривожлантиришга хизмат қилади. Профессор-ўқитувчи эса талабага методик йўл-йўриқ кўрсатади, талабанинг мустақил таълим олишида қўмаклашади ва мустақил таълимни ташкил этуви, бошқарувчи ҳамда назорат қилувчи вазифасини бажаради. Профессор-ўқитувчидан, ахборот ва педагогик технологияларни пухта билишли, уларни фан юзасидан интегратсия қилаолиш, талабани фанига қизиқтиришда ижодкорлик билан ёндашиш ва масофавий таълим тизимлари билан ишлаш олиш малакаларига эга бўлиш талабларини ҳам қўяди.

Ҳозирги кунда юз бераётган жаҳон тажрибасига эътибор қаратадиган бўлсак, талабалар мустақил ишларини ташкил қилишга ва ўтказишга қўйилаётган талаблар ошиб бораётганини кўриш мумкин. Талабалар мустақил ишларининг ролини ошиши эса бутун ўқув-тарбия жараёнини ташкил қилишни қайтадан кўриб чиқишни тақозо этмоқда. Ўқув-тарбия жараёнини шундай ташкил қилиш керакки, бу жараён талабаларда ўқиш, айниқса мустақил ўқиш кўникмаларини ривожлантириши, талабаларда ўз-ўзини бошқариш ва ривожлантириш қобилиятларини, шунингдек эгаллаган билимларини амалиётда ижодий қўлай олиш кўникмаларини шакллантириш керак.

Маълумки, талабалар мустақил ишлари кўп ҳолларда таълим сифатини белгилайди. Агар аввал таълим сифати эгалланган билим, кўникма ва малакалар билан аниқланган бўлса, бугунги кунда таълим сифати эгалланган компетенцияларга яъни, унинг шахсини, касбий компетенцияларини шакллантириш ва ривожлантиришни талаб этмоқда.

Мустақил таълим олишни ташкил этиш учун нафақат муайян касбга ёки фаолият соҳасига қизиқиш, балки ушбу фаолият турига лаёқатнинг мавжуд бўлиши ҳам талаб этилади. Мустақил таълим шахснинг ўзи томонидан бошқарилишини эътиборга олиб, бу фаолият билан инсон эркин ҳолда ва истаган вақтида манбалардан ўзи танлаб, мақсад, восита, мазмун нуқтаи назаридан фойдаланиши мумкин.

Мустақил билим олишда автономлик бу - ўқитиш мақсадлари, тамойиллари, мазмуни, методи ва воситаларни аниқлаш ва танлаш, уларни қийналмасдан ҳамда ташқи таъсир ёрдамисиз, амалга ошириш қобилиятидир. Мустақил таълим бевосита мустақил фикрлаш билан узвий боғлиқлиги сабабли унга берилган таърифни ҳам келтириб ўтиш мақсадга мувофиқ: «Мустақил фикрлаш - инсоннинг ўз олдида турган муаммоларни мақсад ва вазифаларини белгиланган ҳолда ўз билими ва ҳаётини тажрибаларига таяниб, турли йўл, усул, воситалар ёрдамида, ўзининг интеллектуал имкониятлари даражасида мустақил равишда ҳал қилишдан иборат бўлган ақлий фаолиятидир».

Тасвирий санъат йўналиши бўйича таълим олаётган бўлажак ўқитувчилар мустақил билим олишга қизиқиш ва қобилиятни педагогик маданиятни такомиллаштиришга чорловчи омил сифатида шакллантириш лозим. Муаммони ҳал этишнинг муҳим омил сифатида тасвирий санъат йўналиши бўйича таълим олаётган бўлажак ўқитувчилардан педагогик такомиллашиш, касбий билимларни чуқурлаштириш ва малакасини ошириш

талаб этилади. Тасвирий санъат ўқитувчиси ўз билимини мустақил ошириш фаолиятини аниқ бир мақсадга йўналтириши ва бу мақсадга эришиши учун қуйидаги шартларга риоя қилиши керак:

1. Ўз билимини мустақил ошириш мазмунини тасвирий санъат ўқитувчиси мутахассислиги бўйича мослаштириши керак.

2. Тасвирий санъат ўқитувчиси маълум мақсад асосида ва маълум тартибда ўзида қуйидаги сифатларни шакллантириб бориши керак:

-талабаларнинг интилишлари, қизиқишларини чуқур хис қилиш, тушуниш, уларнинг маънавий эҳтиёжларини ҳисобга ола билиши;

-талабалар билан эммотионал алоқа ўрнатиш, уларнинг ақлий, ахлоқий ва амалий фаолияти томонларига фаол таъсир этиши;

3. Тасвирий санъат ўқитувчиси ахборот технологиялар (дастурий таъминотлар) ини мукамал билиши ва уни амалиётга тадбиқ эта олиши;

4. Тасвирий санъат ўқитувчиси ўзининг педагогик маҳоратини ошириш устида ишлаш тизимининг энг самарали усуллари, йўллари танлаб олиши, технологик жараён ва техник объектларни тўғри танлаб фаолият кўрсатиши;

5. Тасвирий санъат ўқитувчиси аниқ шароитларни ҳисобга олган ҳолда ва уларга мос тарзда индивидуал ҳолда ёки жамоа билан бирга ўз билимини ошириш шаклларида фойдаланиши, амалий машқлар бажариши мақсадга мувофиқ.

Педагогика соҳасининг 5110800-Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси таълим йўналиши ислохотлар натижасида 4 йиллик таълимдан 3 йиллик кредит-модул таълим тизимига ўтказилди. Мутахассислик фанларининг ўқитилиши 50% аудиторияларда 50% эса мустақил таълим сифатида олиб борилади. Таълимнинг кечки ва сиртки шаклида аудиторияга нисбатан мустақил таълим соатлари табиийки кўп режалаштирилган. Бу кўрсаткичлар келажакда 20% аудиторияда 80% мустақил таълим сифатида ўтилиши кўзда тутилган. Шу боис мустақил таълимни ташкил этишнинг самарали аниқ механизмларини ишлаб чиқиш, мустақил таълимни тўғри ташкил этиш таълим сифати учун жуда муҳим эканлигини ҳисобга олиб, илғор ахборот технологияларини жалб этиш шарт. Мустақил таълимни бошқариш тизимини яриштириш, уни тўлиқ рақамлаштириш, мустақил таълимни назорат қилиш ва натижаларини таҳлил қилиб бориш зарур. Таҳлил қилинган натижалар асосида хулоса қилиш ва эртанги таълим тизимини хусусан, мустақил таълимни тадқиқотлар натижаси асосида тўғри, мазмунли ва мақсадли ташкил этиш юқори самара беради. Шундагина таълимнинг давлат сиёсатидаги кўзланган мақсад ва марраларига эриша оламиз.

Адабиётлар:

1. Вохид Ўринов. Ўзбекистон Республикаси Олий Таълим Муассасаларида ЭСТС Кредит-Модуль Тизими: Асосий Тушунчалар ва Қоидалар. Эл-юрт умиди жамғармаси ва Республика Олий Таълим Кенгаши билан ҳамкорликда. 10 август 2020.

2. хтпс://lex.uz/uz/досс/5193564. (Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 31.12.2020 й., 09/20/824/1689-сон)

3. Botir Boltabaevich Baymetov, Xusan Kholmuratovich Muratov. Self Sketches as a Tool in the Professional Training of a Future Artist-Teacher. Solid State Technology. 2020/2/29. Vol. 63 № 2 (2020). 224-231.

4. Muratov Xusan Holmuratovich. Implementation of independent yeducational activities of students. Yeuropean journal of research and reflection in yeducational sciences. vol. 7 no. 12, 2019. issn 2056-5852. 25-25.

5. Muratov Xusan Kholmuratovich; Abdulkhamidov Sardor Mordanaqulovich; Jabbarov Rustam Ravshanovich; Khudaynazarova Ugiloy Sharifovna and Baymurzaeva Oykarom Shadiyeva. Methodology of Improving Independent Learning Skills of Future Fine Art Teachers (On the Yexample of Still Life in Colorful Paintings). International Journal of Psychosocial Rehabilitation ISSN:1475-7192. March 2020. Volume 24 – Issue 5. –pp. 2043-2048.

6. X.Muratov. Tasviriy san'at fanidan mustaqil ta'limni tashkil yetish va boshqarishda —iSpring dasturiy ta'minotining ahamiyati. Academic Research in Yeducational Sciences. 2020. Vol. 1 No. 2, 2020. 73-84.

7. X.X.Muratov, Sh.A.Yusupova. Umumiy o'rta ta'lim maktablarida dars mashg'ulotlarini autoplay media studio dasturi orqali integratsiyalash. Academic Research in Yeducational Sciences . Volume 1 | Issue 3 | 2020. 202-208.

8. Jabbarov Rustam Ravshanovich Yelectronic textbook program on the subject “Applied arts and decorative arts”, 2018/11/21, No. DGU 05781, DGU 2018 0795.

9. Talipov Nozim Khamidovich, Talipov Nigmatjon Nozimovich; Yuldasheva Nilufar Ibrohimovna; Jabbarov Rustam Ravshanovich; Muratov Xhusan Xholmuratovich. Development of students' creative abilities through teaching “landscape painting”. Journal of Critical Reviews. ISSN- 2394-5125. Vol 7, Issue 6, 2020. –pp. 227-229.

10. Botir Boltabaevich Baymetov, Xusan Xolmuradovich Muratov. Tasviriy san'atdan amaliy mashg'ulotlarida talabalarning tasvirlash mahoratlarini takomillashtirish texnologiyalari. Science and yeducation scientific journal. VOLUME 2, ISSUE 1. 2021. 349-356.

РЕЗЮМЕ

Ўқитишнинг кредит-модул тизими орқали талабаларни замон талабларига рақобатбардош мутахассис қилиб етиштириш. Талим жараёнини мустақил билим олиш асосида, янгича кўринишларда ташкил қилиш. Талабалар мустақил ишларини ташкил қилишга ва ўтказишга қўйилаётган талаблар. Мустақил таълимни бошқариш тизимини яратиш, уни тўлиқ рақамлаштириш, мустақил таълимни назорат қилиш ва натижаларини таҳлил қилиб бориш каби масалар ҳақида сўз боради.

РЕЗЮМЕ

Подготовить студентов к конкурентоспособным профессионалам в соответствии с современными требованиями через кредитно-модульную систему обучения. Организуйте учебный процесс по-новому, основываясь на самостоятельном обучении. Требования к студентам по организации и ведению самостоятельной работы. Будут обсуждены такие вопросы, как создание независимой системы управления образованием, ее полная цифровизация, мониторинг независимого обучения и анализ результатов.

SUMMARY

To train students to be competitive professionals in line with modern requirements through the credit-module system of yeducation. Organize the learning process in a new way, based on independent learning. Requirements for the organization and conduct of independent work of students. Issues such as the creation of an independent yeducation management system, its full digitization, monitoring of independent learning and analysis of the results will be discussed.

МАСОФАЛИ ЎҚИТИШ ТЕХНОЛОГИЯСИНИНГ ЧИЗМАЧИЛИКНИ ЎҚИТИШДАГИ АМАЛИЙ АҲАМИЯТИ

Атаханова С. О.

*Тошкент вилояти Чирчиқ давлат педагогика институти,
“Тасвирий санъат” кафедраси ўқитувчиси*

Таянч сўзлар: масофали ўқитиш технологияси, масофали таълим, ахборот ва компьютер технологияси, замонавий таълим, чизмачилик, яққол тасвир, проекция элементлари.

Ключевые слова: технология дистанционного обучения, дистанционное образование, информационная и компьютерная технология, современное образование, черчение, наглядное изображение, элементы проецирования.

Key words: distance learning technology, distance education, information and computer technology, modern education, drawing, visual image, projection elements.

Жамият тараққиётининг бугунги кундаги ҳолати, бевосита таълим технологияларининг такомиллашуви даражаси билан характерланади. Айниқса, ахборотни тўплаш, уни қайта ишлаш ва узатиш тизимида тобора янги ўзгаришлар ва технологияларнинг ривожланиши кучайиб, шунингдек, такомиллашиб бормоқда. Инсонларда ахборот ва коммуникацион технологиялар, ҳамда замонавий компьютер технологиясидан мақсадли фойдаланишга бўлган эҳтиёж тобора кучаймоқда ва улар янада такомиллашмоқда.

Таълим соҳасида улардан унумли ва мақсадли фойдаланиш, ўқитиш сифатини янада оширишга, талабаларнинг фикрлаш доирасини янада кенгайтиришга, улардаги мустақил ўзлаштириш фаолиятини янада кучайтиришга бўлган талаб, ҳозирги шиддатли замоннинг долзарб масаласига айланиб қолди.

Ўзимизнинг замонавий инновацион педагогик технологияларимиз асосида “Инно-

Т. Н. Қары Ниязий атындағы Өзбекстан педагогикалық
илим-изертлеу институтының Ж. Орынбаев атындағы Қарақалпақстан
филиалы

**«МУҒАЛЛИМ ҲӘМ ҮЗЛИКСИЗ
БИЛИМЛЕНДИРИЎ» № 3-2**
Нөкис — 2021

Басып шығыўға жуўапкер:

А. Тилегенов

Баспаға таярлаған:

А. Тилегенов, Н. Абдукаримов

Оригинал-макеттен басыўға рухсат етилди 12.03.2021. Форматы 60x84¹/₁₆

«Таймс» гарнитурасында офсет усылында басылды.
Шэрти б.т. Нашр. т. Нусқасы 2000. Буйыртпа №

«NISO POLIGRAF» ШК босмахонасида босилди.

Тошкент ш., Ҳ. Бойқаро, 51

